

75 anys de molt més que aixecar el teló

La Sala Cabañes celebra l'aniversari d'un teatre mític

El titular d'aquest reportatge fa referència a l'acte central de la celebració dels 75 anys de l'edifici de la Sala Cabañes, el mític teatre del Centre Catòlic. Aquest acte oficial, cerimoniós i especial se celebrarà dimecres, dia 16, quan es compleixin exactes les set dècades i un lustre que disten d'aquell any 1933 en què es presentava en societat el teatre més històric dels que queden a Mataró, que en són pocs, tot sigui dit de pas. Diem molt més que aixecar el teló, perquè si bé han estat 75 anys de molt teatre, sarsuela i altres, són sobretot tants anys de testimoni de vides, persones i gents que han fet de quatre parets i un sostre la seva altra llar, la de les passions, vivències i emocions. Felicitats, Sala!

UN REPORTATGE DE CUGAT COMAS I FOTOS D'ORIOL MIRAS

Perquè si alguna cosa té la Sala Cabañes i la seva gent, d'ara i de sempre, és que quan toca fer-la grossa no fallen. Serà així dimecres i va ser així fa 75 anys i alguns més, quan de grosses que les feien les representacions, se'ls va quedar petita la sala del primer pis de l'edifici del Centre Catòlic, la coneguda com "saleta" a la gent de la Secció Dramàtica del Círcol Catòlic d'Obrers. Portaven anys fent-hi comèdies, els primers Pastorets d'en Pàmies, l'ara patrimoni local, entre sarsueles i drames. Tenien ganes de més i se les van ingeniar per obrir la porta al projecte que desembocaria amb l'edifici que tots els mataronins i totes les mataronines deuen haver visitat alguna vegada. La Sala Cabañes és, es pot dir amb la boca grossa, la casa del teatre a

CONTINUA A LA PÀGINA SEGUËNT

CONTINUA DE LA PÀGINA ANTERIOR

Mataró. Sobretot els darrers temps, quan queda com l'únic contrapunt constant a l'oficialitat teatral del Monumental, que està molt bé. Però la Sala hi és, allà, hi és sempre. La Sala Cabañes és de ple dret una entitat dins una altra entitat. El Cercle Catòlic és la mare dels ous, però a la Sala els vents hi bufen diferent. Amb el punt dramàtic de la gent teatrer. I amb l'impuls del bon gust i el rigor com a bandera.

La Sala Cabañes arriba als 75 anys plena de salut, armada de forces i amb ganes. Amb el projecte de reforma, com aquell qui diu, a la cantonada, l'entitat és capaç de tirar endavant una programació d'elogiable regularitat on destaquen els Pastorets de Mataró, pedra angular de la casa fins al punt que la plana web homònima del teatre duu el nom del propi espectacle. La Sala són els Pastorets i molt més que els Pastorets. Havia estat també la passió, és ara una quinzena d'actes l'any, produccions pròpies i quantioses en gent i ganes, programació des d'aquell equilibri difícil de trenar entre l'amateur i el professional. Perquè si a alguna cosa juguen aquests de la Sala és a això, a ser amateurs però anar de professionals. Dèiem que els agrada fer-la grossa, però l'exigència i les ganes de

Hauria pogut ser més gran

Un dels detalls que desvetlla Clariana en el seu text és que la Sala Cabañes que coneixem és una modificació d'un projecte inicial que planejava un teatre més gran, amb més capacitat, molt més ambiciós.

“El projecte, dissenyat el 1931, concebia una sala d'espectacles de dimensions molt superiors, amb el doble de la superfície actual, que hauria estat construïda com a edifici annex al Centre Catòlic, però orientada transversalment a La Riera” explica Clariana.

Aquest projecte, que va ser detestimat per raons econòmiques, el signava el mateix Gaietà Cabañes, i estava pensat per un aforament de quasi 700 persones, sense amfiteatre i amb unes instal·lacions molt més luxoses.

fer-ho bé que condueixen a protagonitzar amb veu pròpia diversos episodis de la vida cultural de Mataró han dut històricament a l'equivoc de qui pinta l'entitat com endogàmica o tancada. Res més lluny de la realitat, amb els tics obvis de qualsevol comunitat, si la Sala ha arribat on és ha estat gràcies a una encomiable relació amb Mataró i la seva gent a tra-

vés de 75 anys de teatre i, com dèiem, molt més que teatre. La Sala ha 'jugat' a ser part de l'actiu cultural de Mataró, tant des d'un inici com al llarg de tota la seva història. L'edifici, i tot el que ha donat i donarà de si, n'és el testimoni més viu, del lligam de Mataró, la ciutat i el teatre de la Sala Cabañes. Per això la celebració, quasi per necessitat orgànica dels qui viuen i són la Sala. Per això la tornaran a fer grossa el dimecres i per això aquest serà, segurament, el darrer dels aniversaris d'un edifici que la modernitat condemna a anar a terra.

La gestació i l'estrena

L'edifici que s'aixeca a la Riera, el propi del teatre, es va inaugurar l'any 1933, set anys més tard que es decidís des de la Secció Dramàtica del Círcol Catòlic d'Obrers que la Saleta ja havia quedat petita. La història de la gestació de l'edifici la glossa brillantment Josep Maria Clariana Coll en un text de lectura recomanada, fet exprés per a l'ocasió. “El projecte fou encomanat a l'arquitecte Gaietà Cabañes, fill d'Emili Cabañes que sabé copsar perfectament la idea i les característiques de les instal·lacions que es necessitaven” explica Clariana. Emili Cabañes, el pare de l'arquitecte de l'edifici del teatre, és qui va projectar tota l'obra de l'edifici del Cercle Catòlic i va ser de qui va prendre

el nom la Sala, la Sala Cabañes. Tornant al 1933, el finançament de l'edifici va anar de la mà de préstecs amb la Caixa d'Estalvis de Mataró i l'Institut Nacional de Previsió, alhora que amb aportacions de la gent pròpia del Círcol.

Anys de reformes i ampliacions

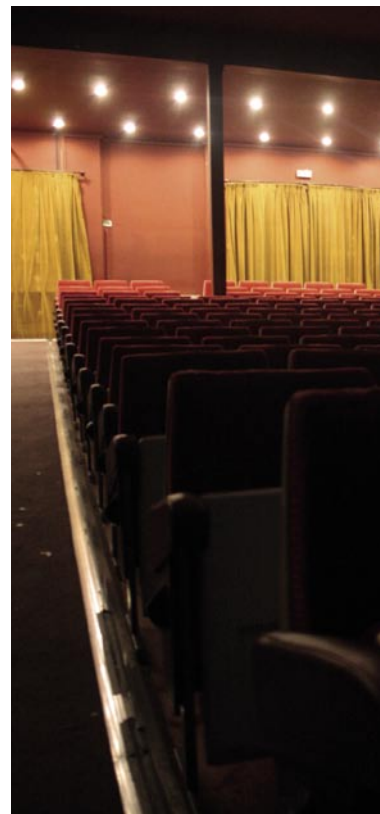
La Sala, com a edifici, fa 75 anys però no sempre ha presentat l'aspecte actual, com és lògic ha anat patint modificacions al llarg del temps que l'han modulats a les necessitats de torn. Així, algunes d'elles també les explica Josep Maria Clariana: "L'any 1953 es construí un magatzem annex a l'escenari per guardar-hi material d'atrezzo i les decoracions. Al primer pis s'habilitaren també els vestidors per als actors i les actrius". 20 anys més cap aquí s'ha d'anar per datar les obres de reforma i modernització de la sala que van ser encapçalades per Josep Ciudad. "Es va renovar totalment el pati de butaques suprimint les primitives, estretes i incòmodes fileres de cadires de fusta" explica Clariana, com a obra més agraïda pels culs i esquenes dels qui anaven a la Sala. També es va canviar el teló i, entre d'altres millores, "es va construir una monumental visera que baixava en diagonal des del sostre de la platea fins a la boca de l'escenari i que servia per projectar la veu enfora i per amagar-hi els focus i reflectors", seguint el mateix text.

El 1977 es va corregir el gran pendent de l'empostissat de l'escenari i el 1984, any del centenari del Centre Catòlic es

va renovar el vestíbul, es va traslladar la taquilla i fer una nova escala cap a l'amfiteatre i dues portes d'accés. 4 anys més tard, el 1988, "es feren unes complexes obres al sostre de la platea, des del fons de la sala fins a l'embotadura de l'escenari i es construí un pont des d'on es manipulaven els diversos aparells d'il·luminació" explica Clariana. El 1991, la darrera gran modificació, les butaques es van canviar i substituir per unes que venien del Teatre Victòria de Barcelona.

I que durí...

Aquesta és a grans trets la història, des d'un punt de vista més resumit i anecdòtic, d'un teatre que ha marcat el do de pit de tota una entitat i molta, moltíssima gent a la ciutat. La Sala Cabañes, com a casa gran –ara que està de moda– que ha vist passar generacions i generacions de mataronins i mataronines que hi han trobat aixopluc, comprensió i suport per seguir avivant la guspira teatral que fa 75 anys va començar a cremar en aquest teatre, però que venia de més endarrere. La Sala en fa 75 i ho celebra, digna, cofoia però inconformista. Volen més i més aviat que tard tindran nou teatre per seguir fent artesanía teatral i cultura familiar de nivell professional. L'edifici se'ls ha fet antic però encara donarà joc. D'actes, per a tots els gustos, n'hi ha per sumar-se a la celebració. Tornen "a les andades". Els de la Sala la faran grossa. Sempre han estat així, i que durí.

L'acte d'inauguració

Era Pasqua el dia 16 d'abril del 1933.

Dia gran amb la inauguració del teatre, vella aspiració feta realitat per molta gent del Mataró de llavors. Clariana explica que el teatre era ple, atapeït i que va ser beneït pel Doctor Samsó, rector de Santa Maria. A l'acte hi van parlar també Jaume Colomer, de la junta del Centre, Josep Montserrat del Patronat de Sant Josep per a Obrers i Mossèn Josep de Plandolit, director d'aquest mateix Patronat. "Intervingué seguidament l'Orfeó Mataroní que interpretà 'La Balanguera', 'la sardana de les monges' i el 'Cant de la Senyera'" explica Clariana. Aquell acte inicial també va comptar amb una conferència de Lluís Masriera. Tornar a aquell dia, de l'any 1933, des de les mateixes parets ara repintades és el leimotiv de l'acte de dimecres vinent, segons va confessar Xevi Ribas, un dels directors. Per a nostàlgics i habituals de la casa, un exercici ben suggerent.